

De Drie Goddelijke Deugden

Ravels Weelde Poppel

Tijdschrift van Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw

Jaargang 23, nr: 90: December 2018

Inhoud

Voorwoord.....	1
Lief en leed	2
Vergeten verhalen uit WOI.....	2
Grensdrama 1950... 68 jaar later	14
Vorbije Activeiten	22
Erratum tijdschrift 89, pagina 35	32

Lidmaatschap

Voor 20 euro bent u lid van onze Heemkunde- en Erfgoedvereniging.

(Onze vereniging kent enkel het systeem van gezinslidmaatschap.)

U ontvangt 4 x per jaar een nummer van tijdschrift “De Drie Goddelijke Deugden”.

Ook hebben leden en hun gezin steeds gratis toegang tot het Museum Aan de Grens (MAG) “ ‘t Kaske” te Poppel.

Tevens kan er aan de meeste activiteiten van onze vereniging gratis worden deelgenomen.

Opzegging van het lidmaatschap kan jaarlijks kenbaar gemaakt worden voor 1 december.

Voorradige publicaties

Steeds op aanvraag te bekomen. Zie contactgegevens.

Afbeelding voorblad: “De Aanbidding der Herders” Jacob van Oost I 1630

Staats Museum Depot

Afbeelding achterblad: “De volkstelling te Bethlehem” (Olieverf op paneel) Bruegel 1566

Koninklijke Musea voor schone kunsten te Brussel

Voorwoord

De grote herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog zijn achter de rug. In België herdenken we op 11 november traditioneel de slachtoffers van WOI, WOII en alle andere oorlogen in de wereld. De vrede na de Eerste Wereldoorlog werd met het Verdrag van Versailles pas gesloten op 28 juni 1919. Met al de aandacht voor het militaire gebeuren in 14-18 heeft het Flanders Fields Museum in Ieper zich ondertussen voor de kar gespannen om de dossiers van de niet-militaire slachtoffers uit een vergeten hoekje op te diepen.

De voorbije vijf jaren is er veel aandacht gegaan naar het begin en de wapenstilstand van deze geïndustrialiseerde oorlog (noot van de redactie: voor de Eerste Wereldoorlog kwamen de vechtende partijen elkaar tegen ergens op een slagveld en met een dag of twee-drie was de strijd gestreden). Men spreekt van 20 miljoen slachtoffers over heel de wereld in de periode 1914-1918 en we mogen ook de 60 miljoen doden niet vergeten wereldwijd ten gevolge van de Spaanse griep in 1918-1919. Tegenwoordig worden wij honderd jaar later, ondanks alle goede intenties, nog steeds omringd door oorlog en leven bijvoorbeeld Noord en Zuid-Korea sedert 27 juli 1953 met een wapenstilstandsverdrag. De wereld en vooral de Koreanen wachten al 65 jaar op een vredesakkoord tussen het kapitalistische Zuid-Korea en het communistische Noord-Korea. Zij leven nog steeds op oorlogsvoet.

Herdenken is noodzakelijk om nu dankbaar in het leven te staan, om nooit te vergeten dat er zulke catastrofes mogelijk zijn geweest en om ze hopelijk voor altijd te voorkomen. Het omgaan met verlies en verdriet zegt veel over onze samenleving. Zo herdenken we vele gesneuvelden op de verschillende militaire begraafplaatsen. De Engelsen doen het sober met een kruis, een altaar en geïntegreerd in de omgevende natuur. De Amerikanen doen het met bravoure en met veel vertoon. In Frankrijk, waar het wettelijk verplicht is, zien we in elk dorp een monument om hun wereldoorlogsdoden te blijven herdenken. De Duitse begraafplaatsen zijn uiterst sober, deprimerend en zeker de uitdrukking van een natie die tot inkeer en zelfreflectie is gekomen. De Belgische zijn her en der in het landschap verspreid. Soms zijn ze op een kerkhof en in andere gevallen gewoon een militaire begraafplaats. Meestal zijn ze een doorslag van de Belgische samenleving. Dit kunnen we vaststellen bij de aanleg en het onderhoud van deze plaatsen. Maar deze Belgische herdenkingsplaatsen zijn zonder franjes en getuige van het lijden van onze bevolking onder de vele bezettende legers en landen die hier hun veldslagen en oorlogen zijn komen uitvechten.

V.l.n.r.: Belgische, Britse, Amerikaanse, Franse en Duitse begraafplaats en/of monument.

De voorbije 73 jaren zonder oorlog zijn in onze Lage Landen uitzonderlijk. Laat ons deze naoorlogse periode koesteren en hopen dat het nooit meer oorlog wordt. Mogen alle anderen die in conflict leven, spoedig een oplossing vinden, zodat hun burgers niet verder geslachtofferd worden.

Deze herdenkingen en bedenkingen sluiten naadloos aan bij het feest van Kerstmis, bij uitstek het feest van het licht en de vrede. Vrede begint in ons eigen midden. Vrede beoefenen vergt goede verzorging en onderhoud. Zo kan vrede groeien en internationaal worden.

Tot slot wens ik u, geacht lid en lezer, een Zalig Kerstfeest en een Gelukkig Nieuwjaar.

Luc Andries, voorzitter

Lief en leed

Graag feliciteren wij met hun diamanten bruiloft (60 jaar):

Frans en Mieke Boeren-Heykants

Graag feliciteren wij met hun gouden bruiloft (50 jaar):

Sjeng en Annie Houben

André en Els Smets-Van Loon

Harry en Irène Van Tigchelt-Luyten

Onze deelneming betuigen wij bij het overlijden van:

Elisa Buyckx, weduwe van Louis Hendrickx

*Om zeker te zijn dat we niemand vergeten te vermelden, vragen wij u ons op de hoogte te brengen via één van de bestuursleden,
e-mail of briefje aan: Nicolaus Poppelius, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel*

Vergeten verhalen uit WOI

Door: Johny Driesen

Dwangarbeid (Z.A.B.) in de Eerste Wereldoorlog

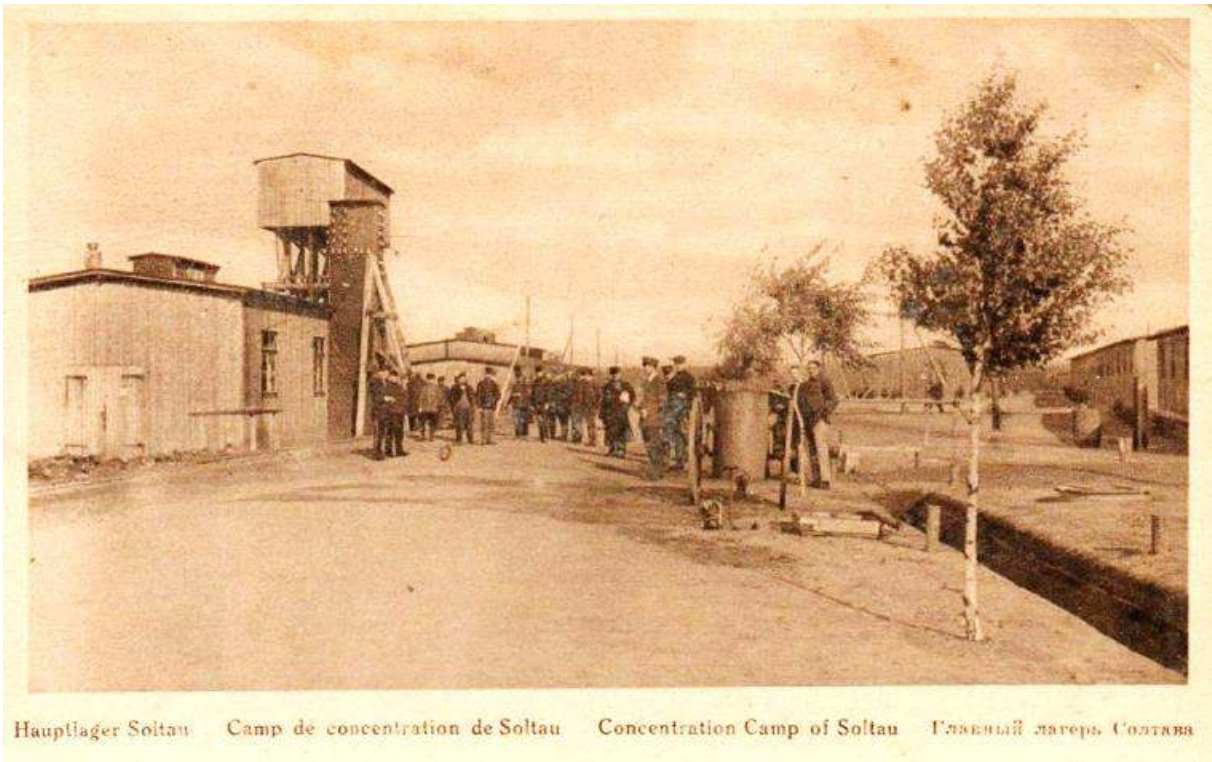
De Eerste Wereldoorlog was geen “blitzkrieg” zoals men oorspronkelijk had gewenst. De oorlog was vastgelopen aan de loopgraven, duurde te lang en kostte veel soldaten het leven. Daardoor ontbrak het de Duitse industrie en landbouw aan werkvolk. In de oorlogszone waren er handen te kort om spoor-en andere wegen te herstellen, loopgraven aan te leggen en bomen te kappen voor het hout. De Duitsers dachten aanvankelijk door een aanvaardbaar loon te betalen voldoende werkvrijwilligers te kunnen rekruteren maar de trots van de bevolking weerhield velen om in te gaan op deze vorm van werkverschaffing. Daarom schakelde de bezetter een tandje

hoger en besloot om in de Belgische arbeiderspoel te gaan vissen. Bij de opeisingen werden aanvankelijk de werklozen gevisieerd maar later moest iedereen die bekwaam was aan de slag in de Duitse industrie en achter het front in Frankrijk. Ze werden via de Z.A.B. (Zivil Arbeiter Batallion)-organisatie naar kampen gestuurd dichtbij het werk. Velen weigerden maar de bezetter won het pleit door uithongeren en harde levensomstandigheden met repressie en marteling. Zo plooiden en braken ze de meesten werkonwilligen. De organisatie in deze kampen was niet zo geordend als in het Duitse leger. Vandaar dat men geen klare kijk heeft op de problemen van deze verplicht tewerkgestelden.

Niettegenstaande de vooroorlogse conventies van Den Haag van 1899 en 1907 waarin onder andere gesteld werd: *“Het is verboden de bevolking van een bezet gebied te dwingen deel te nemen aan de krijgsverrichtingen tegen haar eigen land”*. Was de eerste Wereldoorlog het eerste conflict in de geschiedenis waarbij in een bezet land arbeiders op grote schaal gedwongen werden te werken voor de bezetter. In bezet België werden ruim 180.000 mannen verplicht te werken voor het Duitse leger, meer dan 7.000 van hen overleefden het niet. Al vanaf de inval in 1914 werden er arbeiders gedeporteerd naar de streek van Münster (Duitsland). Daarom werd in die buurt, in Soltau, een nieuw kamp opgericht. Het zou het grootste worden in zijn soort: tegen het einde van 1914 kon het barakkenkamp van Soltau al zo’n 18.400 gevangenen herbergen. Het zou met zijn talloze “nevenkampen” ook zowat de draaischijf van de gevangentransporten in Duitsland worden. Andere Belgen kwamen verder oostelijk terecht in Meschede, Guben, Hamelen, Alten-Grabow, Wittenberg of Cassel of werden van daaruit naar andere werkkampen gestuurd.

Na enkele oorlogsmaanden was de voordien heel goed draaiende Belgische economie gaan slabakken. Fabrieken werden ontmanteld en hele machineparken verdwenen richting Duitse industrie of werden tot oorlogstuig versmolten. In enkele maanden tijd werd meer dan een half miljoen Belgen werkloos. Dit was een doorn in het oog van de bezetter! Die kon deze mensen goed gebruiken om hen aan het werk te zetten aan en achter het Westerse front, maar ook in de Duitse industrie, land- en mijnbouw. Elke Duitse arbeider die daar vervangen kon worden betekende immers telkenmale één soldaat méér aan het front! Om toch maar in orde te zijn met “Den Haag” probeerde de Duitse overheid de Belgische en Franse werklozen vrijwillig te lokken, maar dat had helemaal niet het verhoopte succes. Er waren slechts 12.000 Belgen die vrijwillig gingen werken.

Daarom werd er vanaf 3 oktober 1916 overal in de bezette gebieden kenbaar gemaakt dat iedereen tot arbeiden verplicht kon worden. Voor wie dicht bij het front, in het zgn. “operatiegebied” en “marinegebied” woonde veranderde er niet veel: al van bij het begin van de oorlog werden mensen daar verplicht om voor de vijand te werken. Vanaf 16 november 1916 begon men dan te deporteren vanuit de rest van België. Echter, onder zwaar internationaal protest van de Verenigde Staten stuurden de Duitsers vanaf mei 1917 gedeporteerden terug naar huis. Velen echter bleven er achter, slachtoffers van de abominabele leefomstandigheden in de kampen. We vonden grafstenen van ongelukkige landgenoten tot in het huidige Polen (het vroegere Pruisen) toe!

Kamp Soltau (www.oorlogsdagboekleuven.be)

Kamp Munsterlager (www.oorlogsdagboekleuven.be)

Gevangenen met hun bewakers op weg, Munsterlager (www.oorlogsdagboekleuven.be)

De Duitse georganiseerde ambtenarenmolen had vooraf alle bekwame werkloze mannen in kaart gebracht. Onze jongens tussen pakweg 18 en 45 jaar oud moesten zich aanbieden op het gemeentehuis of een station waar ze de nodige stempels in hun Ausweis konden bekomen. Zo wisten de Duitsers nu wie zeker opgeroepen kon worden om te werken in Duistland of achter het front. Diegenen die bij straatcontrole geen of niet de juiste stempels op zijn Ausweis had, kon worden aangehouden en sowieso worden gedeporteerd. Voorlopig kon iedereen nog even beschikken. Maar het werd voor Duitsland steeds nijpender om onze arbeiders naar Duitsland te krijgen en onze streek kwam ook in het vizier.

Zo vertrok in Turnhout op maandag 15 januari 1917 een arbeiderstransport naar Duitsland en Frankrijk. De burgers werden verwittigd op woensdag 10 januari 1917 met plakaten op de stadsmuren. De mannen tussen 18 en 45 jaren oud moesten zich aanmelden op maandag 15 januari in het station, voorzien van warme kleding en voedingswaren voor enkele dagen. De ongelukkigen werden op transport naar Duitsland of Frankrijk gezet. Sommigen die zich nooit aangeboden hadden op het gemeentehuis of Duitse meldingsbureaus hadden op hun Ausweis niet de juiste stempels staan. Ze werden gearresteerd en op transport gezet naar een werkkamp. De meeste burgers werden opgepakt in 1916 en vrijgelaten in 1917 onder druk van de Verenigde Staten met de conventie van den Haag in de hand.

Maar het kwaad was voor velen al geschied. Velen waren al overleden wegens ontberingen en dodelijke ziekten zoals longontsteking. Er werden naar schatting 180.000 Belgen opgepakt en velen kwamen in Duitse kampen zoals Soltau terecht maar er werden ook mensen naar Frankrijk afgevoerd. Ze werden tewerkgesteld als Z.A.B. of Zivilarbeiter Batallion aan de wegen om het Duitse oorlogsmateriaal naar het front te sturen, landbouw, frontversterkingen en loopgraven.

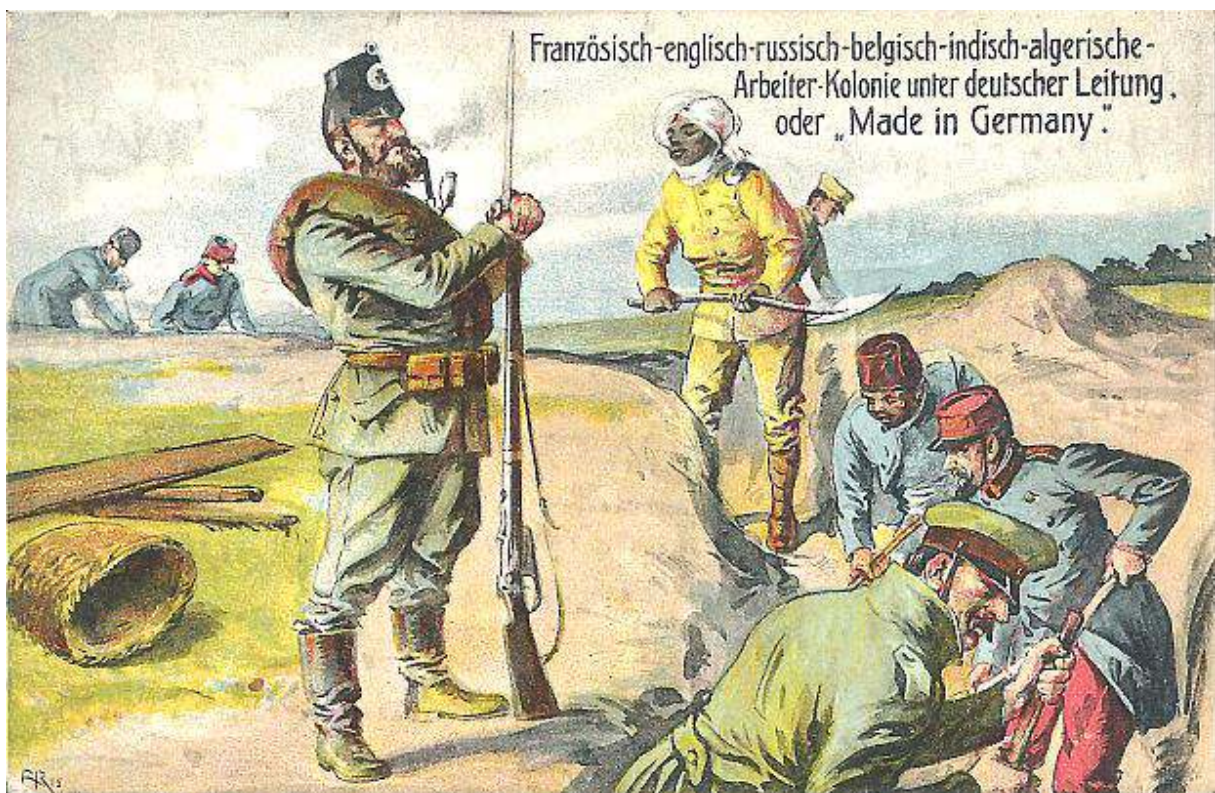
Een groep dwangarbeiders vertrekt vanuit een Belgisch stadje, waarschijnlijk Zele, in oktober 1916 (uit: Honoré Staes, 25 maanden op de Duitse pijnbank, Antwerpen, 1919)

Duitse bewakers mishandelen onwillige zivilarbeiters
(uit: Honoré Staes, 25 maanden op de Duitse pijnbank, Antwerpen, 1919)

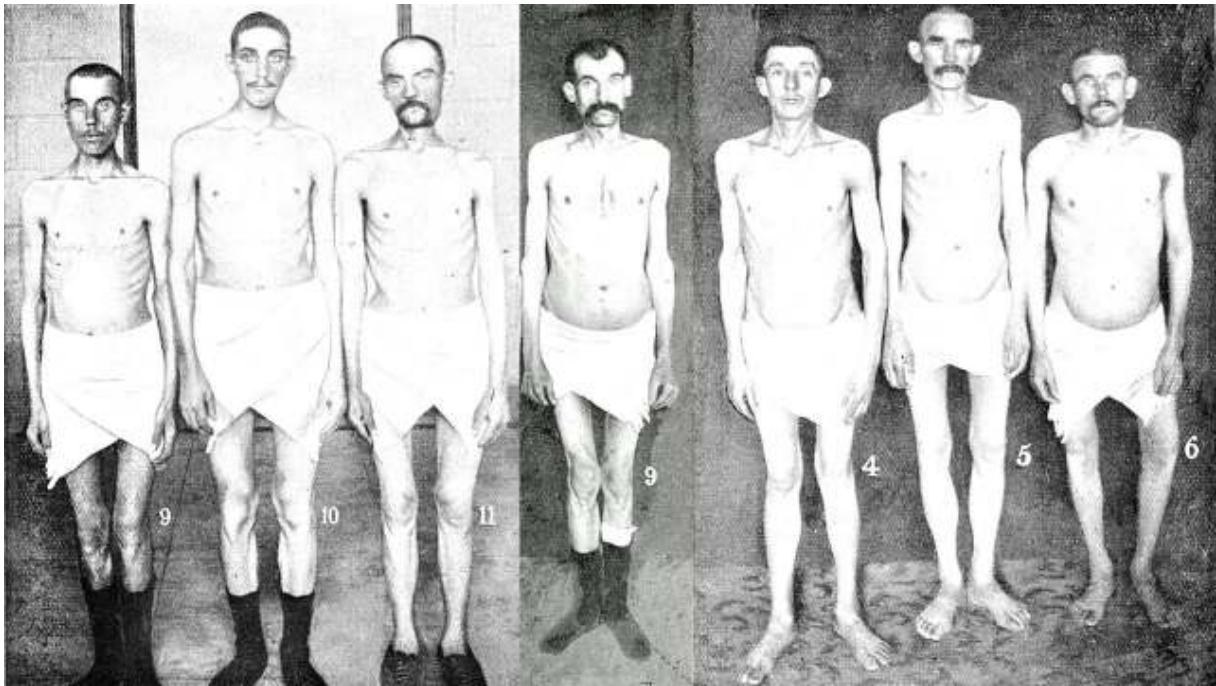

Verwaarloosde oorlogsbegraafplaats in het Poolse Lidzbark Warminski, vroeger Pruisen. Belgische gedeporteerden liggen er naast Russen en Roemenen (foto Donald Buyze)

Franse, Engelse, Russische, Belgische, Indische, Algerijnse arbeiders onder Duitse leiding of "Made in Germany".

Deze postkaart werd gebruikt in december 1915 als "Feldpost" (verzameling Detlev Brum, www.dortmund-postkolonial.de)

Foto's van uitgemergelde 'opgeëisten', genomen onmiddellijk na hun terugkeer in een Brussels ziekenhuis (uit: René Henning, Les Déportations de civils belges en Allemagne et dans le nord de la France, Brussel-Parijs, 1919)

Massagraf in het Noordfranse Marles met 138 Belgische Zivilarbeiters (foto Donald Buyze)

De Burgerlijke Oorlogsslachtoffers

Dit is een stuk geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog dat in de vergetelheid is geraakt. Ook bij ons in **Weelde** waren er oorlogsslachtoffers waarvan sommigen in de Zivilarbeit terecht zijn gekomen. Andere werkonwilligen, spionnen en verzetsmensen werden gevangen genomen en veroordeeld tot dwangarbeid in Duitsland.

Burgers uit Weelde die oorlogsslachtoffer waren:

Bols Jean ° Weelde 17.08.1884 of °Weelde 11.04.1887, nr.38394

Dickens Louis °Weelde 07.04.1870, nr.201687.

Geerts Adrienne °Weelde 19.09.1870, nr.2920.

Neyts Jean (geen gegevens gevonden), nr.3058.

Steenackers Jean °Dessel 28.09.1890, nr.3006.

Van den Eynde Edmond °Weelde 15.04.1883, nr.239339.

Van Gestel Karel °Weelde 09.03.1886, nr.42648.

De wet van 10 juni 1919, voorzag een vergoeding zowel voor burgers als militairen. De lokale rechtbanken beslisten over de erkenning van deze slachtoffers. Voor Heist op den Berg was het bijvoorbeeld de Rechtbank voor Oorlogsschade van Mechelen.

Er zijn zo'n 250.000 dossiers voor heel België.

Er werd een namenindex opgemaakt van de Burgerlijke Oorlogsslachtoffers aan de hand van de fiches. De dossiers werden opgemaakt op de naam van de aanvrager het slachtoffer zelf of als het oorlogsslachtoffer was overleden, staat het dossier op de naam van de weduwe of de ouders. Met een verbeterde wet van 25 juli 1921 kregen er meer oorlogsslachtoffers een vergoeding. (50 frank per maand).

Het gezin Vromans: oorlogsslachtoffer uit Weelde

Door de vlucht van zoon Jozef naar het vluchtelingenkamp Uden in Nederland werd de familie gevangengenomen en na 20 dagen arrest naar de binnenlandse zijde van de Dodendraad gedeporteerd.

Gezinssamenstelling:

Jan

Cornelis (roepnaam) Vromans, werkman, geboren te Weelde op 5 april 1859, zoon van Adriaen en Petronella Bartels. Gehuwd te Ravels op 4 juni 1886 met Heyns Maria Clara geboren te Ravels op 10 februari 1863. Het gezin was woonachtig te Ravels in de Dorpstraat 57 en had twee kinderen: Anna Maria Theresia Vromans °Weelde 29.03.1887 en Jozef Frans Vromans °Weelde 19.06.1897.

Hierbij het proces bij de Rechtbank voor Oorlogsschade te Turnhout (bron, Burgerlijke Oorlogsslachtoffers nr.2915).

"Aanvraag tot vaststelling van schade aan personen 19 september 1919.

Wegvoering-gevangenschap-dwangarbeid hebbende aanleiding gegeven noch ziekte noch tot verwonding, noch tot gebrekkelijkheid.

Schadelijk feit:

Plaats en tijdsbepaling voor het schadelijk feit; te Ravels aangehouden den 18 juni 1918 en gevangen gezet te Poppel tot 30 juni, dan naar de gevangenis te Turnhout tot 10 juli; dan vervoerd naar Herenthout tot 15 november 1919 terug naar Ravels.

VLUCHTOORD.		5160		UDEN						
Volgnummer	NAAM en TOEGESAMEN tegevoerd	Plaats van gevangenis	Gedurende plaats	Natuur- lijke	Land- nootgaten in den verreide	Alles gevoerd gevoerd gevoerd	Plaats van aankomst in het land van Uden	Bez. op.	Over- heid	Aankomst
13456	<u>Vromans.</u> Jozef	13-6-98	Weldre B	Ravels	17 jun 1918					

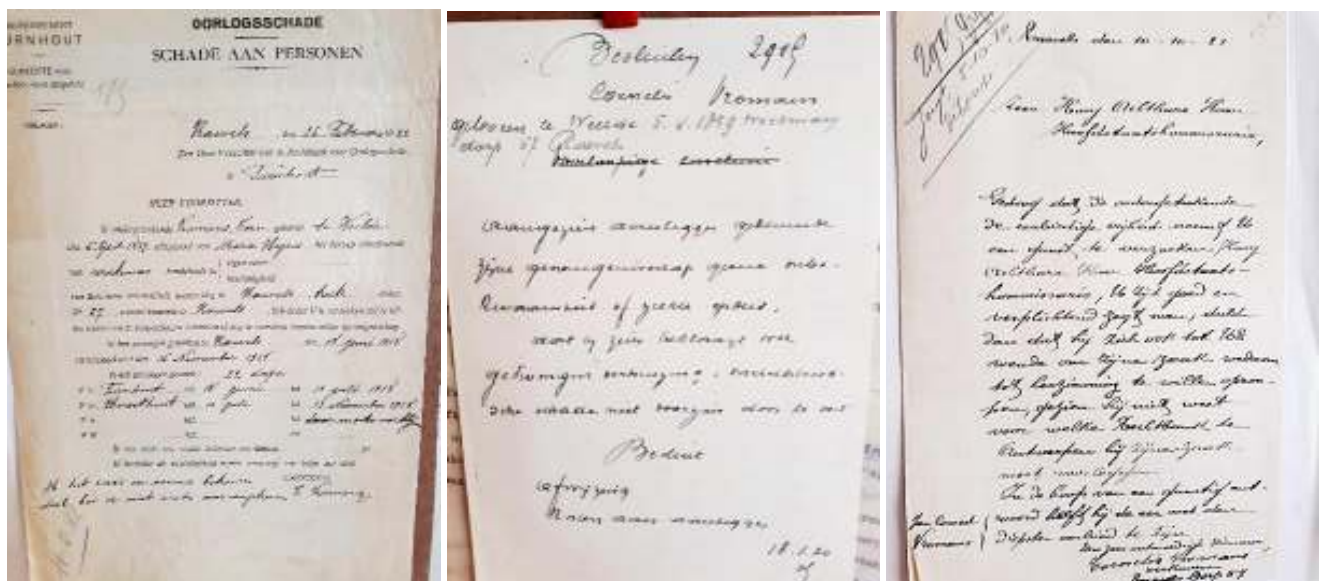
Uittreksel van het vluchtelingenregister van het kamp te Uden

Aard van het schadelijk feit:

Door vluchten van mijn zoon Jozef naar Holland (Uden), werd ik aangehouden en met mijn huisgezin, vrouw en 2 kinderen min dan 16 jaar oud, na 20 dagen gevangenis naar Herenthout gedaan met mijn have alwaar ik verbleven heb tot den wapenstilstand of 15 november 1918.

Vromans Jan Cornelis overleed op 22 juli 1935 te Ravels en zijn vrouw Heyns Maria op 22 januari 1937 te Ravels.

De 2de Kamer te Turnhout 14 december 1923, wijst de aanvraag van de vergoeding af.

Het relaas van de soldaten Hermans en Schyvers

En terloops kunnen we dit aanvullen met de Belgische soldaten die de Nederlandse grens zijn overgetrokken bij de val van Antwerpen in oktober 1914. Men had weliswaar het bevel van de Belgische legerleiding gekregen om zich terug te trekken in het westen aan de Belgische kust. De meesten die naar Nederland trokken hebben zich

laten interneren maar enkelen onder hen volgden echter vaderlandslievend en plichtsgetrouw het marsorder van het Belgisch leger op om in het westen te geraken en hun rangen te vervoegen. Hier volgt het verhaal van twee soldaten uit Weelde: Hermans Adrianus en Schyvers Cornelis:

- 1) Soldaat Hermans Adriaen Petrus (Antoon) geboren te Weelde op 20 januari 1883. 5de Linie regiment de Forteresse", Milicien 1904.

"Pro-Justitia 13 juli 1915.

Zijn verslag:

Den 9ste oktober, rond 15 uren, ben ik met gansch het regiment Holland ingetrokken. In een dorp waarvan ik den naam mij niet herinner, heb ik burgers kleederen aangedaan, terwijl mijne makkers hun aangaven als krijgsgevangen. Ik heb dan eenige dagen in Holland rond geloopt en den 19de dezelfde maand mij naar het Belgisch Consulaat van Breda begeven, naar de Consul mij een bewijs gegeven heeft, hetgeen ik U overhandigd, en mij gezegd heeft dat ik moest gaan naar ik wilde. Daarop ben ik naar België gegaan, bij mijne vrouw, te Weelde, waar ik ziek gevallen ben en waar de geneesheer Van Bael, mij gedurende vier maanden verzorgd heeft. Ik bezit daar geen geneeskundig bewijs van.

Den 12ste maart ben ik terug de grenzen overgetrokken en drie dagen later bood ik mij op het Consulaat van Breda aan.

Dan heeft de Consul mij gezegd dat ik te oud was en dat het Belgisch bestuur de kosten niet kon doen om de jongelingen van meer dan 25 jaar naar Frankrijk te sturen. Ik heb dan hier en daar gewerkt om mijn brood te verdienen en na den 5de dezer maand terug bij de Consul geweest te hebben, heeft deze mij naar Engeland gestuurd, waar ik vandaag aangekomen ben.

Na lezing volhardt en teekent met ons.

Hermans A."

- 2) Soldaat Schyvers Cornelis geboren te Weelde op 11 maart 1882. Hij was bij het 1ste regiment Grenadiers de "Forteresse".

Zijn verslag 13 juli 1915.

Den 8ste oktober 1914, werd ik aan het hoofd gekwetst, bij de ontploffing van eenen skrapnel. Dezelfden dag stak de vijand de Schelde over; toen was ik verplicht mij in eene boerderij van het Vlaams Hoofd te verbergen. Ik verpleegde mij daar zelf, en verbleef er drie weken. Ik ging dan terug naar Antwerpen en keerde naar mijn huis in Wilrijk, Laerstraat, nr.15. Ondertusschen viel mijne vrouw erg ziek. Ik verzorgde haar gedurende drie maanden en was toen verplicht van haar naar een krankzinnighuis te zenden, (gesticht van Duffel) waar zij steeds is. Ik poogde nooit de Hollandsche grens over te trekken daar men mij altijd zegde dat het te gevaarlijk was. Den 4de juli vertrok ik van Antwerpen te voet naar Turnhout, zoo op Baarle-Hertog en zonder eenig paspoort trok ik de Holland in. Ik begaf mij te Breda bij den Belgische Consul die mij papieren gaf om tot in Engeland te komen.

Ik vergat u te zeggen dat ik mijne soldaten kleederen en mijne wapens in de boerderij van 't Vlaamsch Hoofd achtergelaten heb en daar ook burgerklederen vond.

Na voorlezing, volhardt en teekent met ons..

Schyvers C."

(Bron: Rijksarchief Depot, inv.23, Krijgsraad te Velde, nr.973; Documentatiecentrum Legermuseum, stamboek nrs. 6260350 en 6317184)

(bron: legermuseum, srama-kvvl)

(bron: legermuseum, srama-kvvl)

De namen en gegevens van deze slachtoffers worden in de komende maanden, 100 jaar na hun overlijden, publiek gemaakt en opgenomen in de Namenlijst van het In Flanders Fields Museum. Het is tijd dat deze slachtoffers uit de vergetelheid worden gehaald en eerherstel krijgen.

Bronnen:

Sophie De Schaepdrijver, De Grote Oorlog, het koninkrijk België tijdens de Eerste Wereldoorlog
Luc De Vos-Tom Simoens-Dave Warnier-Franky Bostyn, 14-18 oorlog in België
Eugeen Waterschoot-Studium Generale vzw, De Duitsers in de Kempen
VRT.be, Dwangarbeid in de Eerste Wereldoorlog, het vergeten verhaal
Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën BE:
<https://belgischeburgers14-18.arch.be/nl/verhalen/na-de-oorlog-gemiddeld-dossier-procedure>
<http://cultuurgeschiedenis.be/de-gedeporteerde-arbeider-held-of-slachtoffer>
klm-mra

Grensdrama 1950... 68 jaar later

Door: Kris Van Gils

Dit is het verhaal van Jan Jozef Beyens. Jan werd geboren op 3 december 1925 in Ravels Eel als oudste van 15 kinderen. Zijn ouders waren boeren, spelen werd al vlug veranderd in meehelpen op de boerderij, zeker als oudste kind. De natuur en de bossen waren zijn leefwereld. Niet te verwonderen dat hij jager werd, evenals zijn oom, peter en naamgenoot Jan Baptist Beyens.

Hij leerde een meisje kennen en in 1949 trouwde hij. Een jaar later, op 26 juli 1950 werd hun dochtertje geboren. Stel u voor: het eerste kindje van Jan, het eerste kleinkind van de grootouders en een heleboel familie die voor het eerst nonkels en tantes werden. Dat was euforie ten top, maar helaas het enige lichtpunt in het voor de familie Beyens zo rampzalig jaar 1950.

Zoals gezegd was Jan jager. Wegens de geboorte van zijn kindje was hij een hele tijd niet gaan jagen, maar eind augustus en zo ook op 25 augustus begon hij terug te “loeren”, dat is loerjacht. Loerjacht is een toegelaten vorm van jacht waarbij de jager zich ’s morgens en ’s avonds verdekt opstelt en heel stil blijft zitten om de konijnen niet te alarmeren. Om die reden wordt een jachthond niet meegenomen bij loerjacht. De konijnen komen dan uit hun schuilplaatsen om te gaan eten en kunnen geschoten worden. Konijnen waren in die jaren een echte plaag en de boeren leden daardoor veel schade. Terloops gezegd: in 1952 had een Fransman enkele konijnen besmet met het virus Myxomatose. Die besmetting zwermde uit over heel de wereld met miljoenen dode konijnen tot gevolg, dit tot opluchting van veel boeren, vooral in Australië. Vanaf toen is de konijnenpopulatie binnen de perken gebleven.

Maar laten we verder gaan met het verhaal.

Jan vertrok thuis rond 4 uur, er was geen zomerruur, de tijd toen was het hele jaar de tijd van ons huidige winteruur. Via de Hofstraat reed hij dwars door de Staatsbossen en niet ver van grensmaal 205 liet hij zijn fiets achter en ging te voet verder. Vanaf grensmaal 205 richting grensmaal 204 is er een zandweg op Belgisch grondgebied, deze zandweg loopt evenwijdig met de grens. Na een paar honderd meter is er een berm met berkenbomen en ook een zandweg op Nederlands grondgebied met daarachter een dennenbos. De zandweg op Belgisch grondgebied loopt daar evenwijdig met de Nederlandse zandweg. Tussen deze twee zandwegen bevindt zich de berm met berkenbomen. De grens loopt in het midden van de berm met berkenbomen. De konijnen komen uit de Nederlandse bossen, steken de grens over en komen op de Belgische velden eten. Een ideale plaats voor de loerjacht. Jan installeerde zich in de gracht op Belgisch gebied en schoot enkele konijnen.

En toen begon het drama.

Opperwachtmeester der Rijkspolitie Nederland Edward v. d. Z. had zijn ondergeschikten enkele dagen eerder de opdracht gegeven extra te patrouilleren langs de grens. Edward v.d.Z. was zelf ook een jager en had jachtbelangen in die bewuste bossen. En dus waren de marechaussees Willem L. en Theodoor v. K. om 5 u 30’ in die omgeving. Wat er toen gebeurde, weten alleen die 2 marechaussees. Willem L. beweerde dat Jan gevlucht was, op hem schoot met zijn jachtgeweer en dat hij toen uit wettige zelfverdediging terug schoot met zijn

revolver. Een Belgische boer, Lowieke H., die in de omgeving aan het melken was, was later heel formeel: hij had maar één schot gehoord, een revolvershot, want door zijn legerdienst kende hij heel goed het verschil tussen de knal van een revolver en deze van een jachtgeweer.

Hoe dan ook, de kogel doorboorde de borst en het hart van Jan Beyens die nog enkele passen strompelde en dan dood neerviel, 47 meter op Belgisch grondgebied. Theodoor v. K. is zijn chef Edward v.d.Z. op de hoogte gaan brengen van het gebeurde. Ook een aalmoezenier Jacobus v.G. werd er door Theodoor v. K. telefonisch van verwittigd dat er aan de grens iemand neergeschoten was. De aalmoezenier is direct met zijn auto vertrokken en is om 6 u 10' ter plekke aangekomen. Ondertussen was Willem L. daar helemaal alleen achtergebleven. De overste Edward v.d.Z heeft heel zeker veel sporen vernietigd, hij heeft het geweer ontladen en achteraf hadden die 3 marechaussees blijkbaar een collectief geheugenverlies wat betreft de behandeling van het geweer, welke patronen waar werden neergelegd en hoeveel schoten er werden gelost. Deze personen werden een aantal keren verhoord en de getuigenissen verschilden van persoon tot persoon, doch ook de getuigenissen per persoon veranderden.

Om 7 u 15' passeerde op die dag een Nederlandse douanier, Gysbrecht B. toevallig op die plaats, daar stonden Willem L. en Theodoor v.K. Hij heeft een tijdje met hen staan praten. Zij hebben hem niet verteld dat er diezelfde ochtend een man was doodgeschoten en alhoewel het lijk slechts op een vijftigtal meters daar vandaan lag, heeft hij het niet gezien. Later heeft hij tegen zijn dienstgeleider van Tilburg gezegd dat hij niet begreep waarom zij hem toen niet verteld hebben wat daar gebeurd was.

Om 9 u werd door de Rijkspolitie Nederland aan de Belgische Rijkswacht in Arendonk in beknopte bewoordingen meegedeeld wat er gebeurd was.

Rond die tijd passeerden de gebroeders Frans en Jos H. uit Ravels Eel ook daar om een aantal koeien naar een verderop gelegen weide te brengen. De Nederlanders spraken hen aan zowel op de heenweg als de terugweg, zodoende keken zij naar de marechaussees en ook zij zagen het lijk vlakbij niet liggen.

Om ongeveer 10 u werd door August V. , huurder van de jachtrechten in de Staatsbossen de fiets van Jan Beyens gevonden. Hij wist niets van het gebeuren en heeft deze fiets meegenomen naar zijn jachthut.

Rond dezelfde tijd waren daar ook de Belgische douaniers Jos V.G. en C. op ronde. Zij vernamen het verhaal van de fiets en een beetje later kwamen zij op de plaats van het gebeuren. Jos V.G. zei tegen de Edward v.d.Z.: "Ik ken het slachtoffer goed, hij is verleden jaar getrouwd en heeft sinds een paar weken een kindje". De opperwachtmeester antwoordde: "En dit hier zijn de boosdoeners, zij hebben hem doodgeschoten", wijzend naar Willem L. en Theodoor v. K. Het Belgisch parket was daar rond 11 u. Het Nederlands onderzoeksteam was al eerder daar. De Belgische douanier Jos V.G. heeft de fiets van Jan Beyens dan opgehaald en aan de onderzoekers bezorgd.

Hoe was het ondertussen in Ravels Eel met de familie Beyens? Er was ongerustheid, de nonkel, Jan Baptist Beyens, is dan naar Kruisberg gereden en is Jan gaan zoeken. Als gewezen jager wist hij waar zijn neef zou gaan jagen zijn. Zijn vermoeden werd snel waarheid. Dat was niet moeilijk, want er was een ongewone drukte daar aan de grens: de 3 marechaussees, het Nederlandse onderzoeksteam en het Belgisch parket. Vanaf toen

veranderde het onbezorgde leven van de familie Beyens in een nachtmerrie en de beschrijving daarvan gaan we u besparen.

Het Nederlandse onderzoek pleitte Willem L. vrij, hij werd zelfs bevorderd en overgeplaatst naar een andere standplaats. Voor Nederland had Willem L. gehandeld uit wettige zelfverdediging. In Nederland mag de politie schieten om iemand te raken wanneer er geen gevolg gegeven wordt aan het roepen van "Halt", zelfs wanneer er geen dreiging uitgaat van de vluchter.

Vader Beyens kon geen vrede nemen met de uitleg en de getuigenissen van de marechaussees en het verloop van het onderzoek. De beweringen van de marechaussees verschilden te erg. Zijn zoon werd door hen ten onrechte afgeschilderd als een booswicht, iemand die de Nederlanders naar het leven zou hebben gestaan... De Nederlanders die beweerden dat Jan zich op Nederlands grondgebied bevond... Het Belgische parket dat toestond dat daags na het gebeuren het veld omgeploegd werd, zodat alle sporen definitief uitgewist werden... De frustratie vrat aan vader Beyens en hij was vastbesloten dat de waarheid moest bovenkomen.

In België zat het onderzoek muurvast, alles dreigde voor eeuwig in de doofpot te belanden tot vader Beyens een brief schreef aan de toenmalige Minister van Wederopbouw. Toen kwam alles in een stroomversnelling. Er kwam zelfs een confrontatie tussen de Nederlandse beschuldigten en de Belgische onderzoekers. Dit gebeurde in het klooster in Baarle-Hertog/Nassau in een zaal waar de grens doorheen liep. Omdat de Nederlanders absoluut wilden vermijden dat hun landgenoot Willem L. opgepakt zou kunnen worden op Belgisch grondgebied, werd de zaal tot een soort niemandsland verklaard. De Nederlanders kwamen binnen via een Nederlandse deur en de Belgische onderzoekers, waaronder procureur August B., kwamen binnen via een Belgische deur. Op deze wijze moest niemand zijn landsgrens overschrijden en behield iedereen zijn bevoegdheid. Men plaatste een tafel in die zaal, aan de ene kant de Nederlanders op Nederlands grondgebied, de Belgen aan de andere kant op Belgisch grondgebied.

In januari 1952 maakte het Belgisch gerecht te Turnhout brandhout van het gekonkelfoes van het Nederlands onderzoek en veroordeelde Willem L. tot een effectieve gevangenisstraf van één jaar met onmiddellijke aanhouding en een aanzienlijke geldboete. Willem L. daagde niet op bij die rechtszitting, is later nooit meer in België geweest en ontliet zo zijn straf. Automatisch belandde hij op de lijst van gezochte personen.

Die veroordeling was een blamage voor de Nederlandse autoriteiten. Een marechaussee, in Nederland van alle schuld gezuiverd en pas bevorderd, in België een gezochte misdadiger, wat een toestand! Zij openden terug een onderzoek en zowel Willem L. als Edward v. d. Z. werden met onmiddellijke ingang oneervol ontslagen.

Daarmee viel het doek over deze onverkwikkelijke zaak. Zo dachten wij, maar in 2005 was er een Nederlander die dacht brood te zien in een boek over het drama aan de grens. Dat boek is bij de familie Beyens in het verkeerde keelgat geschoten. De schrijver verplaatste de plaats van het gebeuren naar de Kruisbergkapel, honderden meter daarvandaan. Hij raadpleegde niet de familie Beyens. In het boek werd ook de naam van de dader veranderd. De voorstelling van dat boek liet hij bij de Kruisbergkapel gebeuren. Tijdens die voorstelling viel er plots een schot. Wat bleek? Er werd een toneeltje opgevoerd van een marechaussee die iemand neerschoot. Dat heette dan een ludieke nabootsing van 25 augustus 1950. Sinds wanneer is een mens doodschieten een ludieke gebeurtenis?

Dat was 13 jaar geleden. En toch was dat nog niet het einde van het verhaal.

Op 10 juli 2018 zocht een man contact met de familie Beyens en verklaarde dat hij op 25 augustus 1950 gezien had dat Jan Beyens doodgeschoten werd. Een donderslag bij heldere hemel kan de vergelijking met de verbazing in de familie Beyens niet weerstaan. Dit was zijn verhaal:

“Op 25 augustus 1950, ik was toen 12 jaar, ging ik samen met onze knecht melken op Kruisberg. Het was toen ongeveer half zes. Juist toen we aan grenspaal 205 kwamen, hoorden we één schot, duidelijk niet van een jachtgeweer. De vlakte daar was toen nog niet begroeid met houtgewas en we zagen duidelijk een man enkele passen strompelen, hij zakte door zijn knieën en viel voorover op de grond. Wij zetten onze melkkitten op de grond en liepen zo vlug we konden daar naartoe. Net over de grens van België en Nederland, op Nederlands grondgebied stonden 2 marechaussees en op het (Belgische) veld lag een man voorover op zijn buik. De Hollanders riepen: “Blijf weg van dat lijk”. Onze knecht antwoordde: “Dan zult ge mij daarnaast moeten leggen” en ging kijken. Hij zag dat de man dood was. Ik was veel te bang en durfde er niet naartoe gaan. Ik heb gezien waar Jan Beyens, in de gracht op Belgisch grondgebied, zich geïnstalleerd had om niet door de konijnen gezien te worden, de afdrucken in het gras van de grachtkant waren duidelijk. De Hollanders hebben toen onze namen en adres gevraagd. We zijn dan weggegaan en hebben het thuis verteld. Onze vader zei: “Vertel dat tegen niemand, want anders krijgen jullie grote problemen”. In die tijd was vaders wil wet en we hebben het aan niemand verteld. Ongeveer een jaar later werden we schriftelijk opgeroepen om in Tilburg op het gerecht een verklaring af te leggen van wat we gezien hadden. Nadat we daar ondervraagd werden, hebben we niks meer vernomen. De knecht is reeds lang dood en dit is de eerste keer dat ik dit aan iemand vertel.”

Wat nu? Verbazing alom in de familie Beyens. Hoe moeten ze daarmee omgaan? Rechterlijk zal na 68 jaar alles wel verjaard zijn. De marechaussees en het Nederlands gerecht hebben nooit melding gemaakt van die 2 getuigen. En dat is niet te begrijpen. Toch?

Familie Beyens

Bronvermelding:

Google Maps : <https://www.google.be/maps/@51.3917241,5.0719669,17z?hl=nl>

Vonnis van de Correctionele Rechtbank van het arrondissement Turnhout, Provincie Antwerpen, Tweede kamer...25 januari 1952

Verslag van deskundige Huyberechts, professor aan de Koninklijke Militaire School voor Criminologie en Criminaliteit...17 maart 1951

Verslag van lijkschouwing door Steyaert, geneesheer...26 augustus 1950

Proces Verbaal van onderzoek ter plaatse...25 augustus 1950

Proces Verbaal van onderzoek ter plaatse...1 september 1950

Proces Verbaal van onderzoek Gerechtelijke Politie te Turnhout...11 september 1950...12 september 1950...2 oktober 1950...11 oktober 1950... 15 oktober 1950

Proces Verbaal Rijkswachtbrigade Arendonk...19 september 1950

Proces Verbaal Getuigenverhoor...28 september 1950

Schrijven van Antoon Beyens aan de Minister van Wederopbouw 3 oktober 1950

Schrijven van Ministerie van Wederopbouw aan Belgische Parket...6 oktober 1950

Proces Verbaal van getuigenverhoor op de Belgisch-Nederlandse grens in Baarle Hertog...8 november 1950

Proces Verbaal van Rijksrecherche Breda...7 september 1950

Proces Verbaal van Rijkspolitie Hoge en Lage Mierde...17 december 1950

Verklaring van Antonius Beyens ten overstaan van August Boeckx, Onderzoeksrechter te Turnhout... 3 januari 1951
Proces Verbaal van verhoor te Ravels...5 januari 1951
Proces Verbaal van verhoor te Turnhout 7 januari 1951
Proces Verbaal van verhoor te Turnhout...14 maart 1951
Proces Verbaal van verhoor te Turnhout...15 maart 1951
Confrontatie aan de Belgisch-Nederlandse grens...29 maart 1951
Proces Verbaal van verhoor te (?)... 30 maart 1951
Proces Verbaal van getuigenis te Turnhout...16 april 1951
Proces Verbaal van verhoor te Hoge Mierde...18 april 1951
Proces Verbaal van Verhoor te (?)...28 april 1951
GVA...Een tafel op de grenslijn...12 augustus 1996
Briefwisseling tussen advocaat en Antoon Beyens

FOTO'S

Hierbij enkele passages uit het vonnis van de Correctionele Rechtbank van het Arrondissement Turnhout, 25 januari 1952:

Wij, BOUDEWIJN, Koning der Belgen

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, brengen ter kennis,

De correctionele Rechtbank van het arrondissement Turnhout, Provincie Antwerpen, Tweede Kamer, heeft het volgende vonnis gegeven inzake van A. Het Openbaar Ministerie tegen:

85. L. W, wachtmeester der Rykspolitie, geboren te ...

Beticht van te Arendonk, kanton Arendonk de 25 Oogst 1950 : vrywillig, doch zonder het oogmerk te doden, aan Beyens Jan Jozef slagen of verwondingen toegebracht te hebben, dewelke nochtans de dood veroorzaakten.....

....Overwegende dat het betreurenswaardig is dat noch betichte, noch zyn collega v.K., noch hun onmiddellijke overste V.H., noch zelfs de opperwachtmeester v.d.Z. gemeend hebben de Belgische bevoegde autoriteiten, niet voor 9 uur te moeten op de hoogte stellen van het gebeurde, dan wanneer het fatale schot gelost werd tussen 5 en 5 ½ uur 's morgens, en het toen reeds vaststond dat het slachtoffer zich op Belgische grondgebied bevond nog voor het getroffen werd dat daardoor de vaststellingen, opzoekingen en opsporingen van het Belgische Parket grotelyks bemoeilykt zelfs onmogelyk waren: dat het verstek van L. voorzeker niet van aard is, het achterhalen der waarheid te vergemakkelyken; ...

... om deze beweegredenen, vonnissende by verstek;

A. Beslissende op de vordering van het Openbaar Ministerie : De Rechtbank, rechtsprekende in correctionele zaken en inachtnemende zyn onberispelyk verleden, veroordeelt betichte tot een gevangenzitting van één jaar. Verwyst betichte in de kosten belopende tot op heden: achttien duizend en en vyftig frank.

En aangezien dit bedrag de drie duizend frank te boven gaat, verklaart hetzelve invorderbaar tegen betichte by lyfswang, waarvan de duur bepaald wordt op drie maanden.

En aangezien betichte veroordeeld wordt tot een gevangenzitting van meer dan zes maanden en dat het te vrezen valt dat hy, in vryheid gelaten, zal pogen zich te onttrekken aan de uitvoering der tegen hem uitgesproken straf.

De RECHTBANK, op vordering van het Openbaar Ministerie en by toepassing van het enig artikel der wet van 31 Mei 1931, beveelt de onmiddellyke aanhouding van betichte L., die desaangaande wegens zyn verstek niet werd gehoord.

...

Ten blyke waarvan dit vonnis ondertekend is geworden en gezegeld met het Zegel van de Rechtbank.

Voor eensluidende uitgifte afgeleverd aan de Burgelyke Partij Beyens Cornelis Antoon Frans, door de ondergetekende griffier surm.

Maandag 12 augustus 1966

actueel FEITEN

Een tafel op de grenslijn

Fair-play tussen België en Nederland bij confrontaties

Turnhout — "Geen enkel land levert zijn eigen burgers uit aan een ander land, behalve Groot-Brittannië. Dat land past die regel niet toe. Tenminste, zo was dat in mijn tijd; maar ik denk dat het nog steeds zo is," vertelt August Boeckx (77), voorzitter emeritus van de Rechtbank van Turnhout. Boeckx was van 1946 tot 1968 onderzoeksrechter bij die rechtbank, daarna een paar jaar vrederechter en van 1977 tot 1988 voorzitter van de Rechtbank van Turnhout.

■ **Vervolg van blz. 1**

Van onze redacteur Jef Van Gool

Als onderzoeksrechter heeft hij een vijftal keer een confrontatie meegemaakt, zoals er nu een in het verschiet ligt op de grens tussen België en Frankrijk: de zaak Van Noppen. In een grenskantoor van de douane wil men er Carl De Schutter confronteren met Theo Goossens, Albert Barrez en Germain Daemen, waart het Frans gerecht lijkt niet geneigd om De Schutter uto presto uit te leveren aan ons land.

"Zo'n confrontatie was voor ons Belgen de enige mogelijkheid om een Nederlandse betichte te kunnen ondervragen. Wij van het Belgisch gerecht

gaven aan onze Nederlandse collega's te kennen dat we een ondervraging wilden. Idem als de Nederlanders een verdachte Belg aan de tand wilden voelen.

De afspraak werd meestal gemaakt in de buurt van de plaats waar het voorval zich voerde. Er deden zich nooit problemen voor om een afspraak te maken. Er bestond een diepgaand soort fair-play tussen België en Nederland wat dat betreft."

In open lucht

August Boeckx toont een plakboek met daarin een foto die genomen werd op 29 februari 1964. Op die schrikkel-dag vond in Weelde-Statie, precies op de grens van Neder-

land en België, een ondervraging plaats — in open lucht! Er bevond zich in de onmiddellijke omgeving immers geen enkel gebouw dat dienst kon doen voor de confrontatie.

Aan de linkse zijde de heren van het Nederlands gerecht, met de Nederlandse douanier, die op een Belgische smokkelaarsauto had geschoten. Rechts zat het Belgisch gerecht onder leiding van August Boeckx, die destijds de Sher-

lock Holmes van het Belgisch gerecht genoemd werd. De grenslijn liep precies midden over de onderhandelings tafel.

Na de gesprekken vertrokken de Nederlanders netjes in noordelijke richting, de vertegenwoordigers van de Belgische justitie gingen zuidwaarts weer naar huis.

Bij verstek

"Die douanier werd in Bel-

de grens er precies middenover liep. Maar omdat men niet wist waar in het lokaal de grens precies liep, beschouwden we het vertrek als een soort aannemelijkheid en werd de plaats van de onderhandelings tafel niet op de kaart met betrekking tot de zaak, waarbij de Belg een dodelijk schot in de rug kreeg, werd Leereveld overgenomen bij verstek veroordeeld. De Nederlandse staat betaalde wel, geheel vrijwillig, een schadevergoeding aan de weduwe en de kinderen van Jan Jozef Beyens. Op de plaats waar de jager werd gedood, vind je nu nog steeds een klein gedenkteken dat herinnert aan dat voorval."

Als eerste

Tijdens zijn loopbaan heeft August Boeckx zo'n vijf keer een confrontatie meegemaakt. Telkens ging het om een smokkelers- of jagers-affaire. Als onderzoeksrechter maakte hij er een punt van om steeds als eerste de ondervraging te kunnen uitvoeren.

"Zeker na aanhouding in een moordzaak wilde ik per se de eerste vragen stellen, voornamelijk politie of rijkswacht. De zaak opvolgden. Zo kon ik er zeker van zijn dat de man of vrouw in kwestie vrijuit tegen mij had kunnen praten, zonder enige mogelijke vorm van dwang tot het uiten van bekentenissen. Uren, soms nachten aan een stuk heb ik zo verdachten ondervraagd."

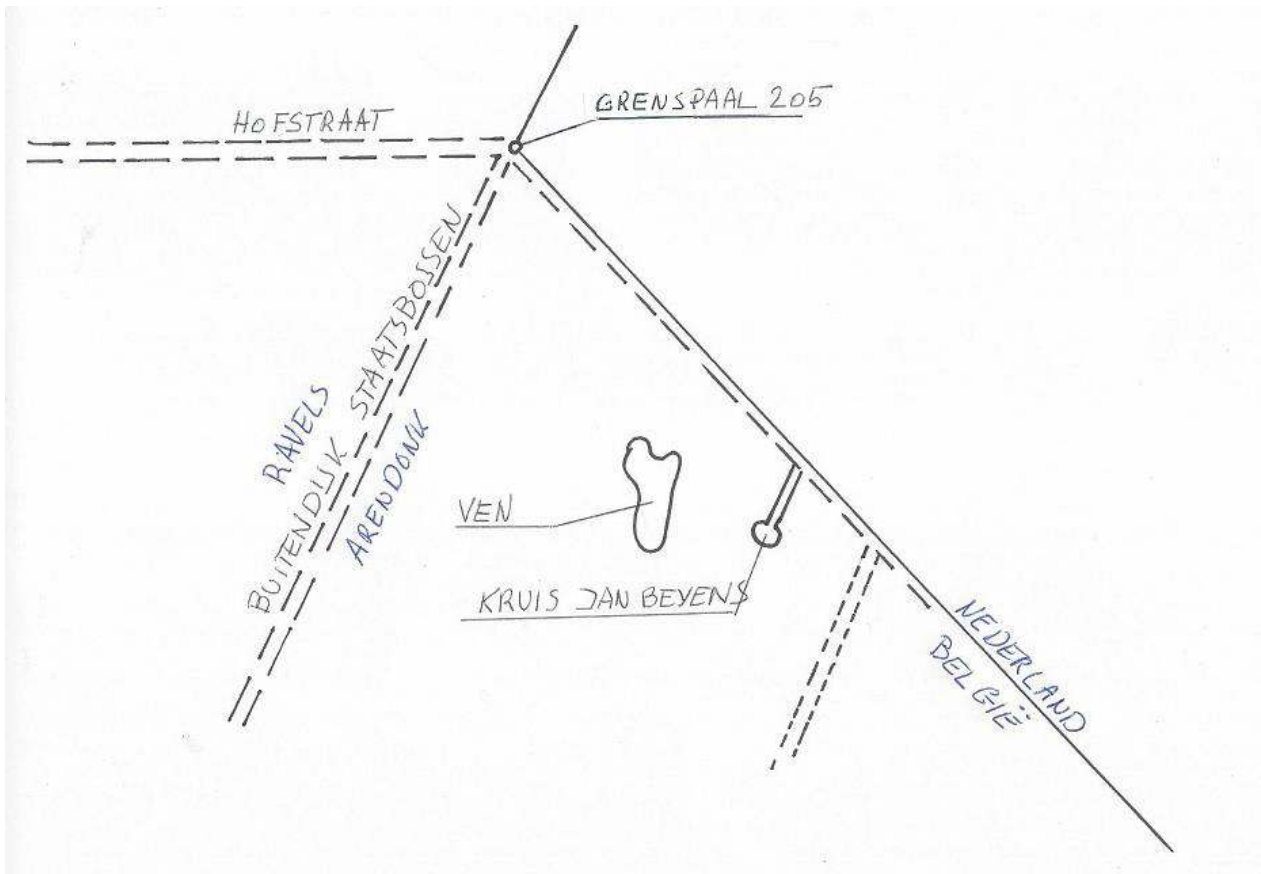
Een confrontatie tussen een Nederlandse douanier — die op Belgische smokkelaars douanier, rechts vooraan (met vingers gekruist) onderzoeksrechter August Boeckx. De foto werd genomen op 29 februari 1964.

De overblijvende broers en zussen van Jan herinneren zich die noodlottige dag als was het gisteren.

Na het neerschieten van Jan Beyens kocht vader Beyens een reep grond van het veld waarop zijn zoon stierf. Het kruisje werd geplaatst op de plek waar Jan gevallen is. Heden wordt het kruisje niet alleen door familieleden bezocht, doch ook door passanten die er even verwijlen. De rust die er heerst, werd 68 jaar leden ruw verstoord...

Voorbij Acteiveten

Door: Luc Andries en Harry Vrijzen

Fietstocht woensdag 29 augustus

Verleden jaar was het warm, dit jaar moesten wij rekening houden met regen.

Het bestuur besliste om dit jaar te vertrekken vanuit Ravels-Eel.

Stipt om 13:30 zouden we van start gaan.

Ondanks mindere weersvoorspellingen waren wij toch met een twintigtal deelnemers.

De sportiefsten kwamen in Ravels-Eel toe met de fiets en hadden er al een ritje opzitten van ongeveer 10 km.

Anderen hadden hun fiets op de auto gezet om in Ravels-Eel aan te sluiten. We reden door Vooreel, Peelsestraat, Warandestraat over Gilseinde om dan via Jachtweg en Marneffedreef het kanaal te bereiken. Daarna ging het verder richting Turnhout om ter hoogte van de Baalse heide het jaagpad te verlaten. Het weer zat nog steeds mee, alhoewel er donkere wolken dreigden. Langs Dombergheide en Klein Engeland reden we richting Merksplas. En ja hoor, bijna in Merksplas centrum moesten we stoppen om ons van regen-kleding te voorzien. Een kleine regenbui, nauwelijks de moeite. Voor we

het wisten kwamen we aan te Merksplas kolonie, onze eerste stopplaats. We hadden 20 km gefietst.

Wij genoten hier van een drankje en enkelen van wat zoetigheid. Terwijl wij hier waren begon het behoorlijk te regenen, maar ja het kon ons niet deren, want wij zaten toch lekker

droog. Bij Merksplas kolonie konden wij ook nog een bezoekje brengen aan het museum. Na drie kwartiertjes pauze zetten wij onze fietstocht verder. We fietsten richting Hoekeinde Merksplas naar

Zondereigen. Halverwege Oude baan begon het pas goed te regenen. We stopten om onze regenjassen opnieuw aan te trekken. Gelukkig was de temperatuur zeer matig zodat we het ondanks de regen niet koud kregen. In Zondereigen Ghil was een tweede stop voorzien.

Johnnie en Francine waren zoals verleden jaar weer op post om ons enkele versnapering te bezorgen. Wij willen hen hiervoor hartelijk bedanken. In Zondereigen Ghil werd bij het schakelhuisje van de dodendraad iedereen getraakteerd op een zelfgebakken wafel en een drankje. Omdat het ondertussen gestopt was met regenen en de temperatuur nog zacht was, kon iedereen lekker bijkletsen tijdens de pauze. Onze fietstocht werd verder gezet langs Zevenhuizen, Eendengoor, Reth, Gierlestraat naar Camping de Kievit. Wie wilde, kon hier een hapje eten. Goed en wel op de camping aangekomen, gingen de hemelsluizen goed open. Weer ondervonden wij hiervan geen hinder omdat wij juist op tijd binnen waren. In het restaurant van de Camping werd onze honger gestild en werd een glaasje gedronken. Met veel aandacht raadpleegden we de buienradar. En ja, om 20:00 zou het stoppen met regenen. De buien verminderden wel, maar van stoppen was er geen sprake. Uiteindelijk werd toch beslist om terug te starten. Een aantal fietsers reden richting Poppel, terwijl de anderen zich naar den Eel begaven. Tijdens de terugtocht regende het hard, maar ja al bij al had het veel erger kunnen zijn. Stel je voor dat we dit gehad hadden in het begin van de middag. Volgens de reacties die we opgedaan hebben tijdens onze tocht kunnen wij stellen dat het een geslaagde uitstap was. Wij hebben een leuke middag gehad. Diegenen die gefietst hebben van Ravels-Eel tot Ravels-Eel hebben 48 km afgelegd. Zij die nog naar Poppel moesten, hadden bijna 60 km op hun teller staan.

Ledenfeest vrijdag 21 september

Het feest werd zeer gesmaakt na het aperitief en een korte verwelkoming. De gekwartelde parelhoenders konden de pret niet drukken en onze kok heeft met zijn tornadoteam weer eens een knalprestatie neergezet.

Herfstwandeling zaterdag 13 oktober

De zomerse herfstwandeling lokte veel belangstellenden. Enerzijds vertrok een groep met rondleiding verzorgd door Fons en Josée Raeymaekers-Slegers over het voormalige stationsemplacement waarbij op het Nederlands grondgebied werd stilgestaan bij de plaats waar het waterpompstation stond en de draaicirkel bij de locomotievenloods. Ondertussen wandelde de andere groep onder leiding van Cis Vissers en Harry Vrijsen op en over de grens langs het voormalige klooster, begraafplaats en verder naar het Bels Lijntje om aan te komen bij de douane/goederenloods waar tegenwoordig de brasserie “Het Spoorhuis” is gevestigd. Hier werd even gepauseerd om vervolgens door Josée en Fons te worden meegenomen in de geschiedenis van het rangeerstation aan weerszijden van de grens.

Bij deze willen wij Josée, Fons, Cis en Harry danken voor de puike organisatie!

Nacht van het Kempens Erfgoed georganiseerd door collectief MOOS vrijdag 19 oktober

Het collectief mag bogen op een geslaagde organisatie. Het was zeer feeëriek met de verlichting en de vuurkorven. De verhalen in de kerk en de molen spraken de volwassenen aan. Aan de kleine bezoeker werden er verhalen verteld gezeten op een kring van strobalen achter de pastorie in de Dreef.

Herdenkingen WOI en WOII

Donderdag 8 november werd de oude zieke sequoia (reuzenpijnboom) verwijderd naast het gemeentehuis

(bron: ravels.be)

Een Vredesboom werd aangeplant op vrijdag 9 november

Al eeuwenlang is er een traditie om op een centrale plaats een boom te planten om een speciale gebeurtenis te herdenken. Die bomen heten 'herdenkingsbomen'. Zo zijn er bijvoorbeeld vrijheidsbomen die symbool staan voor de vrijheid en democratie. Sommige vrijheidsbomen krijgen een meer specifieke naam en zoals hier te Ravels die van vredesboom. Vredesbomen zijn vrijheidsbomen die meestal zijn gezet na de Eerste Wereldoorlog en in mindere mate na de Tweede Wereldoorlog. De lindeboom in de Weeldestraat is mogelijk een gerechtsboom. De ouderdom is niet exact bekend en wordt geschat op ongeveer 350 à 400 jaar.

Naar aanleiding van 100 jaar Grooten Oorlog werd een Vredesboom (koningslinde) bij de oude brandslangtoren naast het gemeentehuis geplant. Traditioneel werd er vaak gekozen voor een koningslinde, zomereik of bruine beuk. Momenteel staan er in Vlaanderen 117 Vredesbomen die honderd jaar oud zijn. Deze bomen werden meestal op een centraal openbaar plein gezet in de dorps- of stadskern of op een plek tussen de kerk en het gemeentehuis. Het planten van een vredesboom ging meestal gepaard met allerlei burgerlijke en kerkelijke plechtigheden. In de loop der jaren richtten veel gemeentebesturen monumenten op in de buurt van deze vredesboom.

De meeste vredesbomen werden door de gemeentebesturen aangeplant de eerste jaren na de Eerste Wereldoorlog waarmee ze gevolg gaven aan de vraag van de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken (tussen 1918 en 1924 achtereenvolgens: Charles de Broqueville, Jules Renkin, Henri Jaspar, Henri Carton de Wiart en Paul Berryer).

Zaterdag 10 november te Ravels

Onthulling gedenkplaat door burgemeester, college, nabestaanden van de slachtoffers en belangstellenden aan Sint-Servatiuskerk te Ravels.

De tekst gaat als volgt: “Ter nagedachtenis van de oorlogsslachtoffers, krijgsgevangenen en burgerlijke slachtoffers van WOII (1940-1945)”.

Onze dorpsdichter Rik Deweerdt heeft op deze herinneringsplaat eveneens een zin nagelaten die perfect samenvat waarom we deze spijtige vergissingen der mensheid moeten blijven gedenken en nederig dankbaar zijn voor de nu heersende vrede in West-Europa sedert 1945:

“Zij stierven niet voor niets,

als wij voor vrede leven”. *Rik Deweerdt*

(bron: rawepo.be)

Zondag 11 november te Weelde

(bron: ravels.be)

(bron: rawepo.be)

Omwillen van de honderdste verjaardag van de Wapenstilstand van de Eerste Wereldoorlog genoot deze herdenking van een grote belangstelling en werd ze door de twee deelnemende muziekverenigingen uit onze gemeente opgeluisterd.

Lezing dinsdag 21 november

Voor een goed gevulde zaal hield mevrouw Balfoort een leerrijke amusante lezing opgevrolijkt door beleefdheidshilariteiten uit het wereldje van keizers, koningen en presidenten. Deze lezing heeft haar beloften waargemaakt en vele regeltjes die we in deze verharde maatschappij uit het oog waren verloren werden heropgefrist.

Bezoek aan Magda Vloemans en Marie Verwimp, dinsdag 27 november

Met een kleine delegatie hebben we de twee dames bezocht in de Hoge Heide Woon-en Zorgcentrum, Lusthoven te Arendonk. Marie en Magda hadden bij een potje koffie flink wat te vertellen. Oude herinneringen werden opgediept en ze zijn allebei “content” dat ze daar zo mooi in de natuur en op een grote kamer kunnen

verblijven. Van het eten en de verzorging zijn ze ook tevreden. Ze hopen allebei nog vele jaren daar te kunnen vertoeven. Bij deze, Magda en Marie, nog eens bedankt voor de inspanningen en bijdragen die jullie allebei gedaan hebben voor onze vereniging en voor de fijne ontvangst.

Bezoek museum Heemkundekring Arendonk: zaterdag 1 december

Het totaal opnieuw ingerichte museum dat met hedendaagse computertechnologie helemaal bij de tijd is, geeft een toekomstvisie voor meerdere musea en is op de keper beschouwd een: "heemkundemuseum 2.0". Het spreekt jongeren aan met klankbeelden-en projecties. Het museum is interactief met ondersteuning van Facebook, Twitter, Instagram en een gratis app op smartphone of tablet. De styling is bij de tijd en respectvol voor de verschillende entiteiten.

De oubollige landbouwwerktuigen enzoverder werden opgeborgen. De focus werd gelegd op Arendonk als sigarencentrum, een afdeling met Arendonkse dorpsfiguren van vroeger en nu: kunstschilders de gebroeders Van Eyck (Lam Gods) en de wielrenner Rik Van Steenberghe met zijn pistefiets van het merk Bristol. Hedendaagse mensen zijn bijvoorbeeld de acteurs: Ben Segers, Herwig Ilegems en Chris Willemsen.

Voor de jeugd zal dit interactieve museum in de toekomst zeker een aantrekkingspunt zijn en zullen leerlingen met hun smartphone op onderzoek kunnen gaan in het museum en opdrachten afwerken.

Dit museum is een aanrader en ga achteraf in het museumcafé een van de Arendonkse biertjes proeven. Wij willen het museumteam nog succes wensen en een dikke proficiat voor de voorzitter en zijn ploeg met de realisatie en het heemambassadeurschap van Vlaanderen 2018.

Museumzicht

Stuur van de pistefiets (Bristol) van Rik van Steenberghe

Werk van Louis Van Gorp

Museumzicht

Dinsdag 3 december schoolbezoek vierde leerjaar Weelde:

Met 39 aandachtige leerlingen verdeeld over twee klassen hebben Marinus en Maurice de kinderen rondgeleid in het museum met spannende verhalen over de grens, smokkel, Janhagel, enzoverder....

De kinderen moesten ondertussen enkele opdrachten afwerken waarvoor ze heel het museum moesten doorkruisen. Aandachtig werden de vragen opgelost onder toezicht en begeleiding van de twee leerkrachten.

Erratum tijdschrift 89, pagina 35

Een lezer meldde ons dat in het tijdschrift nr. 89 van september 2018 op pagina 35 een achterhaald gegeven staat. Wij hebben geschreven dat: “Maria Cornelia Snels terug naar Goirle verhuisde na de dood van haar man”. Het volgende werd doorgegeven: “Maria Cornelia Snels is overleden in Neerpelt op 10/11/1953. Zij woonde bij haar broer Frans Snels op de Tilburgseweg in Poppel tot zeker in 1945”. Verder: de juiste geboortedatum van Maria Snels is 21/09/1868.

Bij deze willen we de attente lezer danken voor zijn bijdrage.

Graag zouden wij u reacties willen ontvangen als er vergissingen of foute vermeldingen gemaakt worden. U kan deze richten aan de redactie.

**Heemkunde- en Erfgoedvereniging
Nicolaus Poppelius
vzw**

BESTUUR:

Voorzitter:	Luc Andries, Pastoor Coolsstraat 15, 2382 Ravels	0474 97 17 27
Secretaris:	Rina van der Vloet, Mierdsedijk 70, 2382 Ravels	014 655588
Penningmeester:	Ries van der Linden, Tilburgseweg 75, 2382 Ravels	014 478066
Leden:		
	Andre Van Gils, Steenweg op Weelde 118, 2382 Ravels	014 656893
	Bas Van Haeren, Deenakkers 1, 2381 Ravels	014 699126
	Mieke Van Hauteghem, Schatrijt 2, 2382 Ravels	014 687332
	Magda Vloemans, Turnhoutseweg 2, 2381 Ravels	014 655156
	Marinus Willems, Weeldestraat 154, 2381 Ravels	014 655728
	Cis Vissers, Lindenlaan 8, 2382 Ravels	014 656750
	Harry Vrijzen, Eikenlaan 15, 2382 Ravels	014 656420
	Jose Schlappi, Klein Goorbleek 2, 2382 Ravels	014 659958
	Paul Van Baelen, Straatakkers 4, 2381 Ravels	014 657315

REDACTIEADRES:

Bas Van Haeren, Deenakkers 1, 2381 Weelde, 014 699126

redactie@nicolaus-poppelius.be

Voor informatie in verband met de inhoud van dit tijdschrift,

de vormgeving of verschenen teksten kunt u steeds terecht op het redactieadres.

Wenst u een tekst of een idee voor publicatie aan te bieden, dan kunt u dit ook doen via een bestuurslid.

(Iedere auteur is verantwoordelijk voor de ingestuurde werken.)

CONTACTGEGEVENS:

Adres: Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel

Bankrelatie:

Rekeningnummer: 733-3522204-67

IBAN: BE93 7333 5222 0467

BIC code: KREDBEBB

Museum: Museum Aan de Grens (MAG) "'t Kaske", Dorp 64 te 2382 Poppel,
is open elke tweede zondag van de maand van 14u. tot 17 uur.

In december, januari en februari is het museum gesloten.

Wel zijn er in deze wintermaanden bezoeken mogelijk op afspraak.

Groepsbezoeken kunnen aangevraagd worden via het reserveringsformulier
dat u kunt vinden op onze website.

Aanvragen kunnen natuurlijk ook gedaan worden per brief (zie hierboven voor het adres).

Archief- en Documentatiecentrum: Bredaseweg 46, 2381 Weelde-Station

Te bezoeken na afspraak: voorzitter@nicolaus-poppelius.be

Website: <http://nicolaus-poppelius.be>

Facebook: www.facebook.com/NicolausPoppelius

